

Svalbard januar 2024

Sommeren 2023 blev året, hvor vi bestilte en rejse til Svalbard for at komme højt mod nord for at opleve det smukke Nordlys.

En af vores venner, Erik K., havde været på herretur til Grønland, og der mødte han nogle, som talte meget varmt om Svalbard. Han skulle ikke bruge mange overtalelsevener, før vi sammen bestilte rejsen dertil gennem Risskov Rejser.

Til Vestindien mødet i efteråret fortalte vi om vores kommende tur til Svalbard, og Else og Niels var meget interesserede og tilmeldte sig også turen. Det viste sig, at de kendte vores guide, Bent Hedelund. Niels og hans kone havde været kolleger.

Endelig oprandt dagen, som vi længe havde set frem til. Afgangen var blevet rykket en time, så vi skulle tidligt op, da der var afgang fra Billund kl. 7.30.

Fredag den 26. januar:

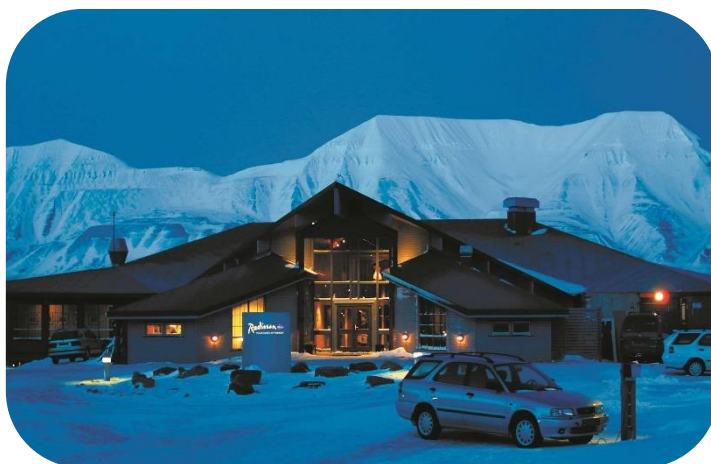
Vi blev hentet af Irene og Erik kl. 03.55 og få minutter senere var vi på vej mod Billund. Dagen før havde Erik hentet vores kufferter efter, at han havde afleveret deres hund, Stella, i Ørum, så det skulle være nemt at starte køreturen. Vi kørte hjemmefra i tørvejr, men så kom der lidt regn nær Billund. Vi ankom til lufthavnen 05.15, og mens vi var ved at tjekke ind, kom Else og Niels. De havde overnattet på lufthavnshotellet. Erik fik parkeret bilen på P1, og så var vi klar til at gå gennem sikkerhedskontrollen. Både Irene og jeg blev udtaget til ekstra tjek af taskerne, men der var ikke noget at komme efter. Erik blev som vanligt tjekket ekstra pga. nye hofter. Vi gik ovenpå for at hilse på vores guide, Bent Hedelund. Forinden havde Erik købt 2 flasker rom. Bent og Irene hentede kaffe og the, og så hyggede vi med Irenes morgentoasts. Else og Niels spiste morgenmad nedenunder, inden de kom op til os, så vi kunne få en sludder inden afgang. Ved 7-tiden gik vi til Gate 11, hvor vi blev tjekket ind. Vi sad på række 23 i flyet og Else og Niels helt nede foran. Men de blev flyttet et par rækker bag os. Vi fløj med Norwegian og var i luften ca. 7.45. Vi fløj i 11.000 meters højde, og der var kaffe/the/vand og en baguette inkluderet. Vi landede kl. 11.00 på Svalbard, ca. 10 min før tid i 5 graders varme, lidt blæst og i mørke. Alle var klar til udstigning, men så blev vi beordret ned at sidde igen, da vi ikke var godkendt med pas i Billund. Vi måtte vente 10 minutter på, at politiet/tolderne nåede frem. Alle blev tjekket, og vi kunne hente vores bagage, og nu skulle vi med Risskov bussen. Svalbard betyder "kolde kyster".

Bent H. fortalte på køreturen, at der på Svalbard bor ca. 2400 mennesker, og der er ca. 1000 – 3000 isbjørne, dog er en del vandret mod Canada, pga. fødemangel og mangel på is. Der er også mange Svalbard rener. Der er og har været en del minedrift i området. Der er 7 kulminer, men kun Grube 7 er i brug og bliver nedlagt om et års tid. Alt før 1946 er historisk og må ikke røres.

Frøbanken er måske lidt i fare, da permafrosten langsomt forsvinder.

Vi var kun 1350 km fra Nordpolen, så vi var dermed så langt mod nord, at solen i vinterhalvåret befinder sig under horisonten, og derfor ikke står op på noget tidspunkt i døgnet. I midten af januar skumrer det dog midt på dagen. Her i polarnætterne skulle der være stor mulighed for at se det smukke nordlys. Efter sigende skulle solen kort komme over horisonten den 16. februar.

Der var ca. 5 km til Radisson Blu Polar Hotel, Spitsbergen. Værelserne var ikke klar, så omklædning til snescooterturen foregik i et stort konferencelokale, men så kom vi da også til at kende hinanden. 😊 Der var gæster fra Risskov Rejser, Bravo Tours, Gislev Rejser og Ruby Rejser.

Vi spiste vores baguette fra flyet og gjorde klar til snescooterturen med refleksvest og pigsko. Kl.13 blev vi hentet i bus og kørt til snescootercenteret, hvor vi fik en introduktion til området og hvad vi ville se på turen. Mulighed for at se Svalbard rener og måske ryer, og vores 3 guider bar pistol og rifler i tilfælde af, at vi skulle møde en isbjørn. Derefter var der intro til snescooteren. Vi måtte iføre os køredragter, luffer, hjelm og støvler, så vi var godt garderet og nu nærmest uigenkendelige. Dernæst måtte vi ud at kapre os en scooter, og så var der en guide foran, en i midten og en i bagenden. Irene fik afiset 2 scootere og Erik fik en våd taske, da der var vand i bunden af bagagebæreren. Vi var vist omkring 24 snescootere på tur i mørket. Vi havde ikke kørt ret langt, før vi mødte en lille flok Svalbard rener:

Svalbardrensdyr (*Rangifer tarandus platyrhynchus*) er

en underart af arten rensdyr, som kun findes i området ved Svalbard. Svalbardrensdyr, som er verdens nordligste levende planteædende pattedyr og en af kun fire såkaldte højarktiske rensdyrarter, adskiller sig fra andre rensdyr ved, at den i vintertiden næsten får en hvid i pels.

Bestanden udgjorde omkring 11.000 dyr i 2000. Svalbardrensdyr er i nutiden isoleret fra alle andre rensdyr. Den var fredet fra 1925 til 1997. Fra 1983 blev der åbnet for, at fastboende kunne deltage på videnskabelig jagt i udvalgte områder. På Svalbard lever der omkring 10.000 svalbardrensdyr. Bestanden har sin hovedudbredelse på Spitsbergen. I tillæg findes den blandt andet på Edgeøya, Barentsøya og dele af Nordaustlandet. Nyere forskning fastslår, at den er nærmest beslægtet med fjeldrensdyr. Svalbardrensdyr adskiller sig fra andre underarter på flere måder, blandt andet ved at være fysisk lille og ved at have et forholdsvis kort og rundt hoved. Sommerpelsen er brun over ryggen, langs siderne og på bagparten. Bugsiden er lys. Den har også gerne en hvid stribe under midten som strækker sig til midt på nakken. I løbet af vinteren blegner pelsen, som da bliver tykkere og isolerende, til lysegrå, næsten gulhvid. Skiftet til sommerpels sker i juni-juli. Den lever også i små familiegupper snarere end i større flokke. Bukkene bliver omkring 160 cm i kropslængde og vejer normalt ca. 60–90 kg (vinter/sommer). Simlene (hunnene) bliver omkring 150 cm i kropslængde og vejer normalt ca. 40–70 kg (vinter/sommer).

Vi kørte i Adventsdalen i et smukt landskab, kun oplyst af en smule af fuldmånen. Vi holdt en pause ved et havareret tysk fly, en JU88, som var faldet ned i 1942. Alt før 1946 må ikke røres, da det er kultur fortidsminder. Lidt senere holdt vi igen en pause, hvor vi fik kaffe eller en solbærtoddy og småkager. Derefter kørte vi tilbage til Snescooter

centeret, fik alt klunset af og afleveret det hele igen. Ved 16-tiden blev vi hentet af bussen og kørt hjem til hotellet efter en dejlig oplevelse. Irene var dog ikke helt stolt ved turen, da der var lidt bumlet at køre, men hun overlevede. Ja, mændene havde tilmeldt sig for længst, men så kom jeg til at tænke på, at jeg da ikke ville gå glip af noget, mens mændene tumlede sig i snelandskabet, så vi piger kom også med på turen.

Da vi kom tilbage til hotellet, fik vi vores værelser, B & M værelse 211, Irene & Erik værelse 126 og Else & Niels havde fået værelse 203. Vi fik pakket lidt ud, for det var jo gået noget stærkt da vi ankom og fik kufferterne opbevaret. Jeg fik også lige vasket min Mariagerfjord taske, da det havde sprøjtet fra snescooteren. Ved 17-tiden gik vi ned til Irene og Erik for at smage på den nyindkøbte rom, den var rigtig lækker. Vi mødtes alle 6 i Restaurant Nansen kl. 19, hotellets flotte restaurant, som er verdens nordligste restaurant. Alle skulle bestille drikkevarer, så først efter ½ time fik vi serveret lækker mad. Laks med tyndt fladbrød (lidt a la laksetårn), kalvesteg med gulerødder og grønkål og til dessert chokoladecake med is og frugt samt kaffe og the. Bent H. kom og spurgte, om vi havde snakket om is-hulen, nej, kun om Frøbanken. Vi skrev lige til Kroatiengruppen, at vi var på Svalbard, og så fik vi lige lidt oplysninger om, hvor de andre befandt sig. Så hyggeligt. Pludselig var der Nordlysvarsel, så vi for ud at kigge uden overtøj, men der var desværre kun en lille smule.

Danmark vandt 29-26 over Tyskland i herrehåndbold, så de var videre i finalen. 😊

Vi var tilbage på værelset ved 22-tiden.

Vi havde hedetur på værelset. Vi kunne ikke skrue ned for radiatoren, da regulatoren lå på gulvet. Jeg bandt noget garn i vinduet, så det kunne stå lidt åbent. Fra Receptionen sagde de bare, at der ville komme en mand i morgen og se på det, tjaa, en lørdag???? Der var nok godt 30 graders varme.

Lørdag den 27. januar

Vi stod op ved 7-tiden efter en varm nat. Vi følte, at vi næsten havde sovet i en sauna. Vi spiste lækker morgenmad i en sofagruppe sammen med Irene og Erik samt 2 piger fra vores gruppe.

På vores værelse hang en plakat/billede med Nordpolsfarerne gennem tiden, så det blev lige nærstuderet.

Nogle fra gruppen skulle på hundeslædetur om formiddagen. Vi skulle først om eftermiddagen, så vi mødtes alle 6 til en travetur i Longyearbyen. Vi gik ad stien i mørket, og ikke langt fra hotellet fik vi øje på en enlig ren, som jo blev fotograferet. Nogle lokale råbte, at vi ikke måtte krumme et hår på dens hoved, hvilket ville koste os 25.000 nkr. Vi kom forbi Kullungen Børnehave og sygehuset. Lidt senere kom vi til vejen til skolen, men det var forbudt at gå derop. I nærheden af skolen lå Polarflokkens børnehave. Inde mellem blokkene stod der nogle trætarne, som vi snakkede om, måtte være til svævebane til at transportere kul fra minerne. Vi gik et godt stykke gennem byen og krydsede elven, for at komme over til kirken. Nær kirken var der nogle glassøjler med historier, bla. om grundlæggeren af Longyearbyen, John Monroe Longyear, en entreprenør fra USA med speciale i minedrift. Desuden stod der, at byen blev brændt af i 1941, da tyskerne kom til Svalbard. Herfra

var der smukke udsigter til bjerge og den oplyste by. I kirken var 3 piger ved at indstudere et skuespil om høsten med tværfløjte musik. Vi troede, de skulle synge også, men det var bare skuespil, og det var lidt svært at forstå, så vi kiggede bare på kirken og kulturhuset, som det jo også var. Der lå små duge af sælskind på bordene, og der var friske roser i vaserne. Dun-enge med sølvvinger lå fint til salg i skranken.

Svalbard Kirke er en kirke i Longyearbyen på øgruppen Svalbard, Norge. Den er verdens nordligste kirke. Kirken er åben alle døgnet 24 timer og bruges både af protestanter og katolikker.

Kirken er en langkirke med 140 pladser. I 1956 blev grundstenen for den nye kirke lagt, og indviet den 24. august 1958 af biskop Alf Wiig. Den blev renoveret i 2004. Kirken består af kapel, forsamlingshal og bolig, og er opført af bindingsværk, tækket med eternit. Præst og kateket udfører kirkelige handlinger som gudstjenester, dåb, konfirmation, vielser, sjælesorg og andre kirkelige tjenester. Desuden drives barne- og ungdomsarbejde. I tillæg til den norske bosætning i Longyearbyen og Ny-Ålesund, befolkningen i Barentsburg og den polske befolkning i Hornsund, besøger kirken også indbyggerne i Sveagruva, fangstmænd og andre som overvintrer på Svalbard. Kirken samarbejder med den russisk-ortodokse kirke og den katolske kirke i Norge når det gælder betjening af de russiske og polske bosætninger. Den tidligere kirke "Vår frelsers kirke", blev indviet den 28. august 1921. Krigen kom til Svalbard i 1941, og Svalbard blev evakueret. Den daværende præst, Just Phillip Christian Kruse, nåede at få kirkens altersølv, dåbsfad, dåbskande og kirkens bøger med til England. Tingene er i dag på plads i den nye Svalbard Kirke.

Den 8. september 1943 blev Longyearbyen angrebet af to tyske slagskibe Tirpitz og Scharnhorst. Hele byen nedbrændte inklusive kirken. 2020 arbejdede Statsbygg med rehabiliteringen af Svalbard kirke. Som de fleste andre bygninger på Svalbard er kirken pælet ned i permafrosten. Med den højere temperatur var syv af træpælene rådnet og hele bygningen måtte fundamenteres på ny.

Der må ikke indføres katte heroppe, da økosystemet er så isoleret, og man vil beskytte øens mangfoldige fugleliv.

Efter besøget i kirken gik vi ned og krydsede elven på et måske uautoriseret sted. Lidt ufremkommeligt, men vi klarede det. På elven ræsedde en snescooter frem og tilbage. Ved et indkøbscenter fortsatte Else og Niels hjemad, mens vi andre skulle snuse lidt i sportsbutikkerne. Vi kiggede lidt hver for sig, men mødtes så og fulgtes ad hjemad. Vi så enkelte cykler komme kørende, og ved Coop kunne vi se på de parkerede cykler, at det var med brede dæk med pigge på, så kunne vi bedre forstå, at de kunne køre i sne og is. Vel hjemme igen, spurgte vi, om hotellet havde kigget på varmen på vores værelse, men nej. Receptionisten ville notere, at vi kunne få et andet værelse efter at have kigget på det. Bent studerede det store varmepanel og kunne gennem rillerne se, at der var sat en anden mindre radiator op, så han lagde sig på gulvet og stak armen op under panelet for at skrue ned, mens jeg kiggede – den stod på 5, så vi fik skruet ned på 3. Da Irene og Erik kom til frokost tog drengene radiator panelet af, så vi fik nemmere ved at regulere varmen. Vi fik sagt i receptionen, at vi selv havde løst problemet. Frokosten bestod af farfars rugbrød samt vores pålæg hjemmefra samt ris kiks med chokolade. Derefter havde vi lige en halv time til afslapning, inden vi skulle være klar til hundeslædetur kl. 14.

Vi var 3 hold à 8 personer = 4 slæder x 3 på hvert hold. Vi blev hentet af danske Olivia, som var vores holdleder. Irene og Erik havde Alan fra Patagonien, og de var så heldige at få lov at sidde på guidens slæde. Else og Niels havde Rebecca fra USA. Vi kørte i bil ud i Adventsdalen til Green Dog, hvor vi skulle køre på hundeslæde. Først skulle vi alle iklædes dragter, støvler, luffer og hatte. Det var et værre tumult med alle de mennesker. Jeg fandt kun 1 støvle i str. 38, men heldigvis fandt Bent et helt par, så der blev puttet varmesåler i. Den første dragt jeg fik på delte lynlåsen sig på

maven, så fandt jeg en anden, men da vi stod ude og fik reglerne fortalt, oplevede jeg, at den ikke var vatteret, så jeg måtte hurtigt ind at skifte. Lufferne fik jeg puttet omvendt i. Lidt panik, men det hele løste sig. Der var ingen lommer i dragten, så jeg kunne ikke tage billeder undervejs. Da de 5 hunde skulle kobles på, skulle Bent og jeg holde de 2 førerhunde, og sikke en hundeglam der blev efterhånden, som hundene blev koblet på rundt omkring os, da de gerne ville ud at løbe. Jeg var passager, mens Bent styrede bremsen. Hundene kendte ruten. Ret hurtigt måtte vi stoppe, så vi kom lidt op på siden af den foran kørende, ups, Bent var ikke hurtig nok til at træde på bremsen. Vi holdt

stille et sted, hvor der var rener, men det gik min næse forbi, da jeg havde travlt med at holde fast. Da vi havde kørt halvvejs, var det muligt at skifte chauffør. Dem bag os fik et problem, da konen ikke var så høj, så hun kunne ikke nå ankeret, og

kom til at slække bremsen, så hundene løb. De råbte bagfra, og vi stoppede allesammen. De kom op på siden af os, og jeg kastede ankertovet over på deres meder, så hundene stoppede helt. Det gav en del tumult i geledderne, så Olivia bad mig gå ud og holde vores førerhunde, og derefter kunne vi køre 5 meter frem, så hundene ikke fløj i flæsket på hinanden. Der var så blevet noget ballade med hundene på den forankørende slæde. En hund blev koblet af og kom et andet sted hen. Efter ca. 10-15 minutter kunne vi køre videre. Det sidste hold med Else og Niels holdt også i kø, da man ikke måtte overhale. Der var kommet rigtig mange stjerner på himlen, så flot. Vi drejede hjemad i et andet spor. Vi kunne se flere slædehold på turen i den ene og den anden retning. På et tidspunkt skulle vi op ad en skrænt, og Bent måtte skubbe bagpå, men

hundene havde god tid og skulle lige nifle og tisse, der hvor de andre hunde havde haft svært ved at komme op ad bakken, nå, men op kom vi da. I de følgende grupper skulle hundene også nifle på dette sted. Efterhånden kom det til at blæse og fyge, og sneen begyndte også at dale, så det var svært at se. Vel tilbage i lejren blev hundene kløet bag ørerne og klappet. Hundene var meget kærlige. Den ene ville gerne have mange klap og nusses, så jeg kunne næsten ikke få lov til at gå ind og få mit eget tøj på igen. Da Olivia havde fået alle hundene på plads, hentede hun os, og vi blev kørt til Russerhytten til varm cacao med brandy, lækre nybagte vafles og 2 små hundehvalpe

på 4 uger. Else og Niels' gruppe kom også, men de havde desværre haft en lidt trøls oplevelse med at den bagved kørende slæde var væltet og konen havde fået armen "under slæden", ubehagelig oplevelse. På vej tilbage til hotellet blæste og sneede det en del.

Vi var hjemme igen ca. 18.00.

20 minutter senere mødtes vi alle 6 på vores værelse til en kop rødvin og snak.

Kl. 19 gik vi i restauranten, hvor Else og Niels sad sammen med dem, de havde hjulpet. Bent H. sad ved vores bord. Der gik ½ time, inden maden kom, ligesom dagen før. Al personalet i restauranten var udlændinge, som gerne ville arbejde på Svalbard. Der er 52 forskellige nationaliteter på Svalbard.

Menu:

torsk i noget sovs med gulerods puré

lammekølle med jordskokker og gulerodscreme

pavlova med havtornstribbe, fennikelcreme og hindbærsorbet samt kaffe og the.

Efter middagen gik vi alle 6 på vores værelse til en hurtig kop rødvin og snak.

22.30 Godnat og tak for en dejlig oplevelsesrig dag.

Søndag den 28. januar.

Vi spiste den lækre morgenbuffet med alt, hvad hjertet begærede. Bent H. kom forbi alle borde og fortalte, at det var en meget kold dag, så vi skulle have godt med tøj på. -12 grader.

Vi mødtes med Irene og Erik kl.

9.30 iført polardress. Vi gik ned til North Pole Expedition Museet. Det var meget informativt omkring Polarforskere gennem tiden, og især om en italiensk greve der havde været meget med til at lave luftskibs ekspeditioner til nordpolen. Bent og Erik købte bogen: Historien om Nordlyset af Pål Brekke. En interessant bog.

Efter 2 timer på museet gik vi videre. Vi kunne se nogle på det andet museum, men det genåbnede desværre først efter renovering til februar. Vi gik op mod Visitor centeret. Vi tog en genvej derop, men den var åbenbart så glat, at benene forsvandt under mig. Bent ville hjælpe, men det frabad jeg mig, da vi ikke begge skulle ligge og rode rundt på jorden. Heldigvis skete der ikke noget, og jeg fik heller ikke blå mærker efterfølgende.

Bent blev sendt ind på visitor centeret uden pigsko, så sad vi andre og ventede. Han fandt et

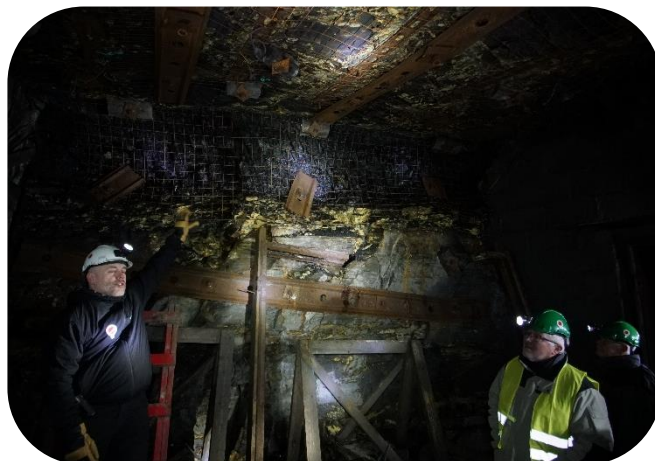
par fine brochurer.

Derefter gik vi hjem på hotellet til frokost, hvor vi lige havde lidt rester, der skulle spises.

Kl. 13.00 blev vi hentet af en bus og kørt til kulminen, hvor Leif Arne var vores guide. Han var en rigtig god fortæller med meget humor. Vi fik meget info om Grube 3, hvor vi så en lille film efter Leifs fortælling. Minen blev åbnet i 1970 og lukket ned i 1996. Vi fik udleveret

en hjelm og en pandelampe. Hvis nogle ville prøve de lave minegange, skulle de have en kedeldragt på. Dernæst gik vi en tur i minen, hvor alt værktøj var efterladt rundt omkring. Nogle steder var kullaget kun 38 cm højt, mens det andre steder var op til 1½ m. Det har ikke været sjovt at arbejde under disse forhold. Minearbejderne her har altid været højt lønnet. Vi kom hen til den gamle frøbank, som ligger i kulminen. Frøbanken blev oprettet i 1984 i et internationalt samarbejde for at sikre bevarelse af frø fra hele verden. Her kunne frøene grundet permafrost sikres uden brug af elektricitet. Man har på vej op ad bjerget kom vi forbi den nye Frø-bank som i dag huser 227 landes

frø fra afgrøder, da Permafrosten i grotten gradvist forsvinder pga. den globale opvarmning. Der har været bud efter frø fra banken, efter borgerkrigen i Syrien kunne landet hente frø heroppe, da mange planter var forsvundet under krigen. Frøene skal sikre verden mod hungersnød.

Verdens største frøbank (Global Seed Vault), som lagrer frø af spiselige arter af planter, så de bevares for fremtiden. Det ligger dybt i et bjerg på Svalbard, 300 kilometer nord for polarcirklen. Det blev åbnet af den norske regering i 2008. Frøbeholderen har kapacitet til at lagre 4,5 millioner prøver.

Frøkasser, der sendes til frøtanken fra hele verden, og opbevaring af frø i frøbanken er gratis for alle brugere. Det er en af de sikreste faciliteter i verden designet til at overleve en global katastrofe. Det ligger 120 meter inde i bjergene og er godt beskyttet af robuste sikkerhedssystemer. At anlægget er omgivet af permafrost hjælper også med at sikre og bevare prøverne.

Vi gik videre og kom hen til porten til Arctic World Archive (AWA). Dette er et arkiv som er skabt til at gemme data af historisk eller kulturel art til vore efterkommere. Lageret og dets indhold designs til at kunne bevares i mindst 1000 år. Der findes en hjemmeside som beskriver indholdet i lageret. Bent faldt i snak med en anden Bent, som var fra 1935, fantastisk at være så frisk i den alder. Inde i foredragslokalet fortalte Leif Arne om de tegnede fodspor på loftet. De var fra et forhistorisk dyr. Barentsburg, som er en russisk del, ligger ca. 40 km

herfra. Politiet kører derud en gang imellem.

Ved 16-tiden gik vi ud til bussen, men den var ikke kommet, så vi ventede 20 minutter på den, dog fik vi set lidt nordlys højt på himlen. Leif Arne fortalte, at han og konen rejste hjem til Norge til sommer. Da bussen endelig kom, måtte chaufføren krybe til korset og fortælle, at han lå og hyggede sig med hunden på sofaen.

Da vi kom hjem, klædte vi lige lidt om, inden vi gik ned til Irene og Erik til et lille glas rom. Derefter gik vi op i konferencerummet, hvor der var stillet en storskærm op, så vi kunne se håndbold. En fra et af de andre selskaber havde lejet rummet, så vi betalte 50 kr. pr. person, da hotellet ikke ville/kunne stille rummet til rådighed. Danmark vandt sølv, 31 mål, efter omkamp mod Frankrig, 33 mål.

Vores aftensmad var udsat til 19.45 pga. EM-kampen.

Vi sad sammen alle 6. Else snakkede med Louise, som deres datter havde arbejdet sammen med. Pudsigt.

Der gik næsten en time, fra vi bestilte drikkevarer, til maden blev serveret.

Menu:

tatar (ikke lige min og Elses kop the)

Andelår med grøntsager

Pannacotta med brombær og solbær

Der var -12 grader udenfor. Da vi var ved at forlade restauranten kl. 22.30, kunne jeg høre nogle ved nabobordet snakke autocamper, så vi fik lige en lille snak med dem. Derefter var vi et lille smut hos Irene og Erik til en lille godnatdrink. Vel oppe på vores værelse igen, kunne vi se nogle stå med fotostativer udenfor hotellet, så straks fandt Bent stativ og camera frem, og så ville han ud at kigge nordlys. Jeg fulgte efter i hele polarudstyret, men der var desværre ikke nordlys, og de andre havde heller ikke fået ”noget i kassen”.

Mandag den 29. januar.

Vi gik til morgenbuffet lidt før 8, og som altid var morgenbuffeten med mange lækkerier.

Else og Niels m.fl. havde bestilt en tur til Is-hulen, men den blev aflyst pga. for glat føre. Nogle valgte så i stedet en klatretur.

Vi havde valgt at tage på en travetur sammen med Bent H.

Da vi gik gennem gågaden forbi Kullungen Børnehave, fortalte Bent H., at Monika Kristensen havde skrevet krimien "Kulungen", som handler om kidnapning af et barn fra børnehaven. Jeg bestilte straks bogen til levering på biblioteket. Det lille sygehus lå overfor børnehaven.

Longyearbyen Sygehus er et sygehus i Longyearbyen på den norske øgruppe Svalbard. Sygehuset er ejet og drevet af Universitetssykehuset Nord-Norge med hovedsæde i Tromsø. Sygehuset er et akutmedicinsk beredskabshospital med en operationsstue. Det yder primære og specialiserede sundhedsydelser til befolkningen på Svalbard, og alle der rejser i og omkring øhavet, og de tilstødende farvande ved Barentshavet.

Sygehuset har seks sengepladser, hvor der kan ydes almen sygepleje. Ved længerevarende og alvorlige indlæggelser, bliver patienter overført til fastlandet. Det er i følge loven ikke tilladt at føde eller dø på Svalbard. Ved alvorlig sygdom bliver man fløjet til fastlandet fra Svalbard Lufthavn, ligesom det også sker med afdøde, der alligevel er omkommet på øgruppen. Gravide skal senest tre uger før planlagt fødsel rejse til fastlandet, da sygehuset i Longyearbyen ikke har ressourcer til at håndtere en fødsel, og efterfølgende pleje af barnet.

Ved krydset nær broen over til kirken lavede Bent et gruppefoto. På vej over til kirken kiggede vi på de lysende tavler med forskellige oplysninger om byen. Vi kunne også lokalisere flere miner i bjergene. Hele Longyearbyen blev jævnet med jorden af tyskerne i 1943.

Da tyskerne udkæmpede en iskold vejrkrig i Nord

Den 8. september 1943 sejlede slagskibene "Tirpitz" og "Scharnhorst" samt ni torpedobåde ind i fjorden ud for Longyearbyen på Svalbard. Med torpedoer og andet tungt artilleri rettet mod byen var øjeblikket kommet, da vejrkrigen endelig skulle afgøres og Svalbard sikres for Tyskland 1943. Alt er tyst i Svalbards hovedby, Longyearbyen. Ingen rører sig i husene; ingen graver i kulminerne. Ude i fjorden i septembersolen ligger den tyske flåde. To slagskibe og ni torpedobåde er parate til at skyde byen i sønk og sikre sig adgang til øerne. Lige siden 1941 har de allierede og tyskerne kæmpet om adgang til området og dets vejr- og overvågningsstationer, men denne dag er tyskerne i overtal. Fra bredden kan de få norske soldater kun se til, mens Operation Zitronella går i gang.

Briterne - og med dem den norske eksilregering i London – forstod tidligt, at de ikke kunne beskytte befolkningen på Svalbard mod tyskerne. Hverken de eller russerne anså øerne for strategiske, og derfor blev beslutningen om at evakuere dem taget allerede i forsommeren 1941.

Tyskerne fandt snart ud af, at indbyggerne var væk, og begyndte at oprette vejrstationer. Med tiden blev det til en del, for både flåden, luftvåbenet og hæren ønskede deres egne

Mine nummer 2 i Longyearbyen brændte i 19 år efter at være blevet ramt af tyskernes missiler under Anden Verdenskrig. Børnene i byen tror, at julemanden bor i minen. Foto: Hanne Lehmann

Vi gik nu det sidste stykke hen til kirken. Vi måtte vente lidt, da Gislev Rejser var inde at studere kirken. Pigsko og overtøj måtte afmonteres, inden vi gik ind i kirken gennem pejsestuen. Flot mosaik vindue ved alteret.

Svalbard Kirke ligger i Longyearbyen.. Den er verdens nordligste kirke. Kirken er åben alle døgnets 24 timer og bruges både af protestanter og katolikker. Kirken er en langkirke med 140 pladser. I 1956 blev grundstenen for den nye kirke lagt, og indviet den 24. august 1958 af biskop Alf Wiig. Den blev renoveret i 2004. Kirken består af kapel, forsamlingsal og bolig, og er opført af bindingsværk, tækket med eternit. Præst og kateket udfører kirkelige handlinger som gudstjenester, dåb, konfirmation, vielser, sjælesorg og andre kirkelige tjenester.

Den tidligere kirke "Vår frelsers kirke", blev indviet den 28. august 1921.

Krigen kom til Svalbard i 1941, og Svalbard blev evakueret. Den daværende præst, Just Phillip Christian Kruse, nåede at få kirkens altersølv, dåbsfad, dåbskande og kirkens bøger med til England. Tingene er i dag på plads i den nye Svalbard Kirke. Den 8. september 1943 blev Longyearbyen angrebet af to tyske slagskibe. Hele byen nedbrændte inklusive kirken. 2020 arbejdede Statsbygg med rehabiliteringen af Svalbard kirke. Som de fleste andre bygninger på Svalbard er kirken pælet ned i permafrosten. Med den højere temperatur var syv af træpælene rådnet og hele bygningen måtte fundamenteres på ny. Derefter gik vi ud til Tovbane Centralen, hvortil kullene førhen blev transporteret på svævebanen, men nu blev det kørt i lastbil ned til havnen. Ved Tovbane Centralen

var der et par fra Store Norske, som fortalte lidt om kullets transport. Her måtte vi ikke gå ret meget længere pga. fare for isbjørne. Der var en god udsigt til havnen og lufthavnen. Herefter gik vi ned til havnen. Vi var nogle stykker, der gerne ville

gå ud at tage billeder af skiltet med isbjørne, et varsel som man skal tage alvorligt. I nyere tid er der sket angreb på mennesker her. Nogle af de andre var gået på Polar museet. Vi fortsatte op mod hotellet, og her gik Irene hjem, mens vi andre 3 fortsatte op i Coop, for at købe lidt mad til frokost samt til flyveturen hjem. Igen skulle vi have pigskoene af. Vi havde hørt, at Niels forleden var gået den forkerte vej ind i Coop, så han ikke kunne komme hen til sine pigsko igen. Problemet blev heldigvis løst af personalet. Inde i Coop var der meget garn, og noget af det med 40% på. Men pt. mangler jeg ikke garn. Der var også nogle flotte trøjer, men umiddelbart kunne jeg ikke se nogle mønstre på dem. Efter at have købt brød, som vi selv måtte skære i skiver på maskine samt pålæg, og Erik havde nået en kop kaffe, skulle vi have pigsko på igen, kun for at gå ind i den næste butik, Spritbolaget, hvor vi jo også skulle afmontere pigskoene. Det var svært at få lov til at købe noget, da vi skulle kunne bevise, at vi var fløjet herop. Vi havde jo ikke fået billet på mail, nå, men det lykkedes da at overbevise personalet, men da vi så priserne på sprit, behøvede vi ikke lige noget, men det var sjovt at gå rundt i butikken at kigge. Det var lidt bøvlet at få pigskoene på igen, når man havde hele polarudstyret på. Da vi gik tilbage til hotellet, var det begyndt at sne og fyge. Vi var hjemme igen ca. 13.30, og lidt senere mødtes vi hos os til frokost.

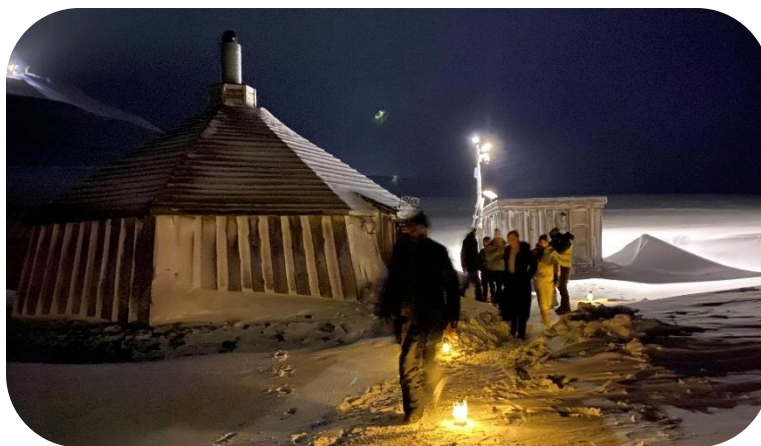
Omkring kl.15.30 kom Bent H. for at tage billede af vores Nordlys bog, så han evt. kunne låne den på biblioteket. Kort efter gik Irene og Erik ned for at tage en lille lur, så de kunne være friske til aftenens tur til Camp Barentz. Det sneede efterhånden en hel del, så det lovede ikke godt for vores nordlysstudium. Vi sørgede for at få pakket kufferterne samt klargøre tøjet til hjemturen.

Ved 18-tiden gik jeg ned med Eriks trøje, og bagefter gik jeg ind til Else for at hjælpe, så hun kunne se gruppen med Svalbardbilleder. Det var ikke så ligetil, men tænkte at invitationen ville dukke op på deres Ipad i stedet for på telefonen.

Kl. 18.50 mødtes vi hele selskabet fra Risskov-rejser og tog

med bussen til Camp Barentz, som ligger ved foden af Breinosa-bjerget. Vi blev modtaget ved bussen af 2 unge guider, den ene havde signalpistol og gevær med. I Barentz hytten, som er en tro kopi af den hytte, polarfarer Barentz overvintrede i, da han i 1596, som den første, så vidt vides, opdagede Svalbard. Vi blev alle budt velkommen af norske Maria, som var biologistuderende, franskmænden med geværet var ingeniørstuderende, pigen fra Japan var "bare" medarbejder, og pigen fra Rusland var også studerende. Vi blev nøje indskærpet, at hvis vi skulle udenfor at kigge eller på toilettet, som lå kun 25 meter væk fra hytten, så skulle vi sige til, da vi ikke måtte færdes udenfor uden beskyttelse.

Vores værter havde tilberedt en arktisk rensdyrsuppe med grøntsager og brød over et åbent ildsted. Til dessert serveredes en chokoladecake med dobbelt sukker, fedtstof og chokolade, så den kunne ikke fryse. Desuden var der nødder og rosiner i. Der var også fri bar hele aftenen. Til velkomst fik vi en slags snaps, og desuden sodavand, øl og rødvin.

Maria fortalte om livet og dyrene i vildmarken. Hun fortalte også, at Willem Barentz fra Holland lavede 3 ekspeditioner for at finde nordøst passagen til Asien i 1590-erne.

Tredje ekspedition (1596)

Den 16. maj 1596 forlod Barents atter Amsterdam. Denne gang havde han to skibe, ført af kaptajnerne Jan Corneliszoon Rijp og Jacob van Heemskerck. Under udrejsen valgte han ikke at gå direkte øst over efter at have fulgt den norske kyst, men at fortsætte mod nord for at komme rundt om nordspidsen af Novaja Semlja. Som følge af den nye rejserute opdagede man den 8. juni Bjørneøen, og den 17. juni Spitsbergen, men ved Spitsbergen kom skibene væk fra hinanden. Barents' skib sad fast i isen efter at have rundet nordspidsen af Novaja Zemlja. Efter farefulde kampe med ishavets rædsler nåede han den 15. august målet for sin forrige rejse, Iscap, og den 19. august Cape Desire, men i stedet for bag Novaja Zemljias yderste østspids at finde åbent hav, blev

han af de truende ismasser snart drevet tilbage til øen og tvunget til at søge en tilflugt i ishavet. Trodsende alle en arktisk vinters trængsler foretog han med sine ledsagere den første overvintring i ishavet på Novaja Zemlja og måtte rive overbygningen på skibet ned for at få tilstrækkelig tømmer til at bygge en hytte. Da hans fartøj næste forår 1597 ikke blev befriet fra sit fangenskab, måtte han lade det tilbage og den 14. juni foretage sin tilbagerejse i to åbne både til Lapland, hvor resterne af mandskabet optoges af et hollandsk skib.

Af 17 uforfærdede søfolk nåede kun 12 hjemmet, men Barents var ikke blandt de overlevende. Den 20. juni 1597 døde han og blev begravet på Novaja Zemljas kyst. Efter hjemkomsten blev søfolkene fængslet for ikke at have skibene med tilbage til Holland. De blev dog senere benådet.

Vi fik vist en video om Nordlyset, og Maria fortalte levende om det. Bent spurgte hende, om hun havde købt bogen "Historien om Nordlyset" nede på Polarmuseet, hvilket hun bekræftede. Bent havde læst noget af bogen og kunne genkende fortællingen.

Alle nordiske kulturer har haft forklaringer på Nordlyset. Vikingerne i Nordnorge forbandt det med Bifrost, den himmelske bro mellem jorden og guderne. En anden forklaring var, at det var genskin fra spejlene til Valkyrierne, som førte alle, der var død i kamp til Valhal. Samefolket troede, at lysene var ånder, der kunne bortføre den, der ikke viste respekt. I gamle dage fik de norske børn besked på ikke at drille det. I Sverige troede man, at Nordlyset var store sildestimer, der genspejlede sig på himlen. En romantisk forestilling i danske folketraditioner var, at lyset skyldtes en stor flok svaner, som var svømmet så langt mod nord, at de var blevet fanget af isen og deres vinger gav genskin på himlen. Inuit-folket i Grønland troede, at Nordlyset repræsenterede sjælene fra dødfødte børn, som legede med hvalroskranier. Lysets kvikke bevægelser blev kaldt dødedansen. I Island måtte gravide ikke se op på lyset, da de så ville få et skeløjet barn. Indianerne i Nordamerika troede, at det var genspejling af flammen fra ilden under enorme gryder, hvor medicinmænd og krigere kogte deres døde fjender. I Rusland blev det forbundet med ild dragen, som forførte kvinder, når manden var ude af huset.

Nordlys – (eller sydlis, som det hedder på den sydlige halvkugle), opstår, fordi solen i varierende mængder spreder elektriske partikler ud i rummet og laver forstyrrelser i jordens magnetfelt.

I forbindelse med disse magnetiske forstyrrelser i jordens omgivelser kan der skabes energirig partikelstråling. Strålingen består primært af elektroner med energier svarende til acceleration gennem spændinger på nogle hundrede til nogle få tusinde volt.

Det mest iøjnefaldende udslag af denne type stråling er nordlys, som typisk forekommer i aktive udbrud flere gange om dagen i nordlyszonerne. Nordlyset opstår, når byger af energirig elektronstråling anslår atmosfærens atomer og molekyler. Disse bringes til at lyse, og strålingen kan

således observeres ved det optiske nord- eller sydlis, som danser på himlen og varierer i farver og styrke. Nordlysets rette sammenhæng blev påvist af nordmanden Kristian Birkeland, dog blev han først anerkendt for det omkring 40 år efter sin død i 1917. I 1994 blev han hædret på de nye norske 200 kronesedler, som portrætterer ham og illustrerer nordlyset.

Kl. 22 var arrangementet slut og bussen ventede på os. Det havde været en dejlig lærerig aften, men vi manglede at se lidt Nordlys. Vel hjemme igen var vi hos Irene og Erik for lige at hygge med dagens oplevelser. Bent havde desuden travlt med at få folk tilmeldt vores Svalbard-gruppe.

Tirsdag den 30. januar.

Vi stod op kl. 7 og sad sammen med Else og Niels til morgenbuffet. Irene og Erik kom lidt senere. Der var mange til morgenmad fra morgenstunden. Jeg havde ellers tænkt mig, at jeg skulle have et billede med Restaurantens isbjørnemaskot med kaffekoppen foran sig, men der var alt optaget. Bent betalte for vores drikkevarer i receptionen, hvorefter vi gik på værelset at pakke det sidste. Jeg havde glemt at pakke min blå frakke ned, men der var heldigvis plads til den i kufferten. Vi slappede lidt af - jeg var desværre blevet lidt snottet.

Kl. 9.20 var vi klar til at gå til bussen, som kørte os til lufthavnen. I lufthavnen havde Bent H. et vældigt hyr, da han ikke stod på passagerlisten, men heldigvis kom han da med hjem. Da alle var kommet gennem Security, ville Bent tage et gruppefoto foran skiltet med Svalbard Kiosken. Det er altid lidt hyggeligt efterfølgende at se, hvem vi havde været sammen med.

Bent sendte billedet til Bent H, så Risskov Rejser kunne sende det til hele gruppen. Jeg fik også lige taget et par billeder i kiosken, og en fra gruppen havde taget skiltene udenfor lufthavnen, så dem fik vi lige byttet med nogle nordlysbilleder fra Rødding. Bent H. sagde pænt farvel til os her, da vi lynhurtigt ville blive spredt for alle vinde i Billund.

Lidt senere blev Bent bedt om at tage et gruppebillede af Gislev-gruppen, så de også havde lidt at se tilbage på.

Kl. 11. boarded vi flyet. Der lå nogle fine hovedtelefoner på Eriks sæde, så dem fik vi afleveret til stewardessen. Straks vi var lettet, var der et flot vue over bjergene. Vi havde ikke fløjet ret længe, før solen tittede frem. Dejligt med dagslys igen efter 5 dage i mørke. Jeg tror, at man ville være nødt til at have nogle faste rutiner for at kunne leve 4-5 måneder om året i mørke. Om bord på flyet fik vi kaffe/the/vand med sandwich. Vi landede ved 15-tiden i Billund, og her fik vi sagt farvel til Else og Niels. Vi kom hurtigt gennem tolden og fik vores kufferter. Erik havde skyndt sig at hente bilen, så vi var hurtigt på vej til Viborg. Vi var hjemme kl. 17.00, og jeg skulle have været til dans, men var nødt til at melde fra, da min hørelse var minimal efter flyveturen, skønt jeg havde brugt næsespray. Vi havde haft en utrolig skøn og oplevelsesrig tur i det høje nord på 78° nordlig bredde.

Bent & Charlotte